

ČTIVO O SNEGU IN PLAZOVIH

Pavle Šegula*

Sneg in plazovi – revije

Neige et avalanches,

številke 57, 58, 59 in 60.

Revijo izdaja ASSOCIATION NATIONALE POUR L'ETUDE DE LA NEIGE ET DES AVALANCHES (ANENA). Za letno naročnino 125,00 FF (posamezniki) oziroma 1.000,00 FF (pravne osebe) jo naročimo pri ANENA, 15 rue Ernest Calvat, F-38000 Grenoble, France. Izhaja štirikrat na leto.

Pregled številke 57: V prispevku **Pregled nesreč v plazovih v sezoni 1990–1991** so podrobno obdelani podatki o nesrečah v snežnih plazovih v Franciji: 62 plazov, od tega je bilo 7 spontanih, 55 pa so jih sprožili ljudje. S plazovi je imelo opravka 132 oseb, 83 je bilo zasutih. Umrlo je 47 oseb, 29 je bilo poškodovanih, 56 se jih je izmuznilo brez posledic. Članek **Predpisi – Smučanje zunaj urejenih smučišč** poziva k urejanju problemov zaradi naraščajočega števila smučarjev, ki zahajajo na nedotaknjen sneg. Poskrbeti bo treba za red, smučarje in javnost pa zanesljivo in sproti obveščati o razmerah. Marsikaj zanimivega in poučnega je v prispevkih o **Varnostnikih na urejenih smučiščih** in njihovem **Poslovnem združenju**. Varnostniki so specialisti, rojeni ali izšolani gorniki, prvovrstni smučarji, izkušeni reševalci, ki poznajo sneg in vedo, kako mu streči, da bo pripraven za dobro smuko. V Franciji jih je okrog 3000; prizadevajo si, da bi probleme zaznali, še preden postanejo aktualni. Na seznamu njihovih nalog je tudi namerno proženje plazov. Zanimiv je članek **Podor stoletja v Švici**. Seznanani nas z orjaškim podorom v Randi, kjer je zgrmelo v dolino 30 milijonov m³ skalovja. K sreči so podor pričakali pripravljene, zato ni bilo človeških žrtev. Zapis **Srečen dan** opisuje doživetje skupine alpinistov, ki so se rešili iz plazov pod vrhom Mont Blanc du Tacul, nato pa med sestopom brez praske prestali še točo kamenja po eksploziji min na Aiguille du Midi.

Pregled številke 58: Prispevek **Zgradbe in sneg** obravnava posledice preobilnih snežnih padavin. Kako je, če pade veliko snega na zgradbo z ravno streho, je strokovno razloženo na primerih v predelu Rhone-Alpes. Škoda bi lahko uspešneje preprečevali, če bi strokovnjaki bolje poznali sneg, in to upoštevali pri svojem delu.

Minerjem plazov, ki uporabljajo avalaunčer, je namenjen članek **Namerno proženje plazov z raketometom na stisnjen zrak**. Avalaunčer je doma v ZDA, v Evropi ga uporabljajo v Franciji. Prvotna priljubljenost raketometov je upadla, ko se je njegova teža podvojila in je postal uporaben predvsem za odstreljevanje s stalnih izstrelišč. Še najbolj je motila majhna teža razstreliva (1,2 kg), zaradi katere je bilo veliko neuspešnih proženj. Po prizadevanjih združenja ANENA so zdaj dobili projektil s težo 2,2 kg (nitroroc). Občutljivejši detonator aktivira eksploziv v 1 ms po dotiku s snežno odejo, še preden se izstrelek zarije v sneg. Članek **Zimske olimpijske igre in opozarjanje pred plazovi** nas seznanja z ukrepi, s katerimi so med lanskimi zimskimi olimpijskimi igrami v Franciji zagotavljali varnost osebja, udeležencev in naprav. Avtor podrobno opisuje organiziranost, naloge in pripomočke osebja, ki je 24 ur na dan skrbelo za varnost. Z druge plati nas opis **Olimpijske igre Albertville** seznanja z vsem, kar zadeva sneg, pripravo in zaščito olimpijskih prog. Med drugim zveemo, da so snežni topovi izbruhali 180000 m³ snega in da so morali po sneženju 3. 2. 1992 s prog odstraniti 120000 m³ bele opojnosti, še prej pa sprožiti plazove, za kar je 180 specialistov porabilo 600 kg eksploziva. Na straneh, namenjenih vzgoji kadrov, nam poročilo **Tečaji za minerje plazov** posreduje podatke, da so izvedli štiri 8-dnevne tečaje (120 tečajnikov, 4 tečajnice, 9 inštruktorjev). Opis **L'Intercept** nas na kratko seznanja z novo napravo, ki poveča učinkovitost iskanja zasutih v plazov z lavinskimi žolnami tipa ARVA 4000. Intercept omogoča povezavo reševalca s helikopterjem, iskanje s krova helikopterja in še druge kombinacije. Na voljo je tudi delo s samodejnim vključevanjem oddajnika (VOX).

Pregled številke 59: Članek **Pregled nesreč v plazovih v sezoni 1991/1992** nas seznanja z nesečami v lanski zimi. Zajetih je 30 nesreč; 28 je plazov, ki so prizadeli ljudi, 2 pa sta povzročila materialno škodo. Plazovi so zajeli 67 in zasuli 49 oseb; med temi je bilo 28 mrtvih in 15 poškodovanih. Šest plazov se je sprožilo spontano, 22 so jih sprožili ljudje. Plazov sprijetega snega je bilo 22, plazov spomladanskega srenca 6. O delu združenja ANENA poroča prispevek **Občni zbor 1991**. Sledi razmišljanje **Katastrofalne snežne padavine in posledice**, s katerim avtor opozarja, da glede plazov ne bi smeli biti ravnodušni. Spremeniti bo treba marsikatero varnostno pravilo in upoštevati modrost starih gorjancev. Opozarja na škodo in omrtničenje, ki ga gospodarstvu prinašajo snežne ujme, in naštevajo najbolj kritična obdobja in probleme v preteklih 20 letih. Vsak škodni dogodek bi

morali analizirati, z obveščanjem poskrbeti za vsestransko preventivo, občane pa pridobiti za sodelovanje. Članek **Smučanje... zabava in varnost** navaja motive, ki vodijo k smučanju zunaj urejenih smučišč. Pisec nas najprej seznanja z osnovami in nato preide k pravilom smučanja v celcu. Reportaža **Boj s plazovi v Celliersu** govori o majhni hrubovški vasi s 40 prebivalci 1350 m visoko. Vas ima po sili razmer tudi tri minerje plazov (med njimi žensko). Za varnost nasebja skrbe tudi protiplazne oporne zgradbe. Nasploh je Celliers pravi laboratorij v naravi. Prispevek **Plazovni nahrbtnik** nam predstavi prenosno torbo z nujno opremo za zaznamovanje plazov med reševanjem zasutih (250 zastavic, megafon, rdeče barvilo, piščalka in še kaj). Z razpisa **Koledar tečajev v sezoni 1992/93** zveemo za tečaje za minerje plazov, vodnike lavinskih psov, za tečaje o gibanju v gorah pozimi in za varnostnike na smučiščih (1., 2. in 3. razred). V rubriki oprema nas beležka **AVASTAT** opozarja na računalniško obdelavo podatkov o snežnih in vremenskih razmerah, ki bistveno olajša in objektivizira izdelavo ocene o nevarnosti plazov.

Pregled številke 60: Uvodnik **Nedokončani vzpon** je posvečen dr. Pierru Beghinu, francoskemu alpinistu in himalajcu, ki se je ponesrečil na Anapurni. Opisuje njegove dosežke v alpinizmu in stroki, kjer se je zlasti izkazal z raziskovanjem pršnih plazov. Iz reportaže **Vremenska postaja Aigoual, turistična postojanka zveemo**, kako si je ta poslednja francoska vremenska postaja s stalno posadko šele kot turistična postojanka zagotovila manjkajoča sredstva za obstanek. V prispevku **Podatki o zimi 1991/1992** so podrobno opisane vremenske in snežne razmere v Franciji. Članek **Julij, kakršnega še nismo doživeli** opisuje vreme v juliju 1992. V visokogorju so do 12. julija zabeležili močne snežne padavine, katerim so sledile visoke temperature in sprememba vremena. Značilno je bilo padajoče kamenje, v dveh plazovih so umrli trije alpinisti. Razprava **Odgovornost županov za varstvo pred plazovi** obravnava pravne vidike obsodbe župana iz Corrençon. Obtožen je bil krivde za smrt dveh oseb v plazov na zavarovanem smučišču; ker ni poskrbel za varnost, so ga pogojno obsodili na dve leti zapore, plačati je moral globo 10.000 FF. Nadvse uporaben je članek **Zastružni objekti**. Posvečen je krajevnim ukrepom za usmerjanje snega, ki ga raznaša veter. Ti objekti naj bi odvrnili nastanek zametov in opasti oziroma preprečili kopičenje snega in trganje plazov. Obdelane so zastružne stene, ograje, plotovi, križi, pulti in šobe. Članek

* Suška 34, Škofja Loka.

268 vsebuje opis, podatke o velikosti, načinu namestitve in stroških za tekoči meter objekta. Na voljo je pregled novejših literature. Članek o **smučarskih nesrečah** terja razmislek in analizo možnih ukrepov. V Franciji se vsako leto primeri okroglo 60000 nesreč. Število ne narašča, vedno hujše pa so poškodbe. Avtor se zavzema za učinkovitejše ukrepe in spodbuja ANENO k usmerjeni dolgoročni akciji. Članek **Daljinsko merjenje obremenitve protiplaznih opornih objektov** opisuje izvedbo brezžičnega spremljanja obremenitve protiplaznih zagradb in polzenja snega v snežni odeji. Rubrika **Srečanja** napoveduje **Mednarodno srečanje tehnika in sneg (Les Journées mondiales des Techniques de la Neige)**. Štiridnevni program obsega ogleda na terenu, razgovore pri okrogli mizi in znanstvena predavanja za praktike in teoretike, ki imajo opravka s snegom. Dokončnega datuma srečanja še niso določili.

V vseh številkah je tudi **knjižni bilten** s podatki o novih knjigah in člankih na temo sneg in plazovi.

Neve e valanghe,

številka 14, 15 in 16

Revijo izdaja združenje AINEVA. Letna naročnina je 25.000,00 Lit. naročimo jo pri Redazione Rivista »Neve e valanghe«, Via Milano 16, I-23032 BORMIO (So), Italia.

Pregled 14. številke: Skoraj vsa številka je v znamenju članka **Zima 1990–1991**. Na voljo je odličen opis vremena, obdobja sneženj in nesreč v plazovih v Italiji. Opise spremljajo odlične fotografije, skice in diagrami. Dokaj zanimivih prispevkov najdemo v rubriki Beležke A.I.NE.VA. V zapisu **Zaključek sodnega procesa o nesreči pri Cavedalu marca 1985** izvemo, da sodišče ni moglo ugotoviti nedvomne krivde vodje skupine, v kateri sta umrla dva smučarja, en pa je bil poškodovan. Dežela Lombardija pripravlja **Znanstveni projekt o dinamiki geomorfoloških pojavov v visokogorju**. V nadaljevanju beremo poročili **Tečaj švicarske GRS za reševanje iz plazov in Tečaj za opazovalce snega in plazov v Lombardiji**.

Pregled številke 15: Prispevek **Ledeniki in katastrofe** nas seznanja z nevarnostmi, ki jih prinašajo pojavi na ledenikih, predvsem podori ledu in nenadni izlivi vode iz notranjosti ledenikov in ledeniških jezer. Članek **Gola della Chiusetta** razčlenjuje nesrečo jamarjev, ki jih je pri vohdu v jamo zasul ogromen plaz. Od dvanajstih mož so preživeli samo tisti trije, ki jih plaz ni dosegel. Izčrpno je opisano tudi težko in tvegano reševanje. Vzrok nesreče je bilo silovito sneženje, ki je vrglo prek 1,5 m novega snega. Članek **Jaz, lavinski pes** nas na izvirni način seznanja s šolanjem in delom lavinskega psa. Članek **CISA-IKAR 1991** je kratek pregledni zapis o dvodnevem zasedanju

podkomisije za reševanje iz plazov v Jaci (Španija) s pregledom smrtnih žrtev plazov v zimi 90/91 v Evropi, ZDA in Kanadi. Članek **Medicina v gorah** začena za vremenom v gorah in s prilagoditvijo telesa na spremenjene življenjske razmere. Vsebina obsega tudi višinsko bolezen s posebnim poudarkom na komplikacijah, omrzlinah, splošni telesni podhladitvi in nujne ukrepe. S **Fiziko in lastnostmi snega** se ukvarja prispevek E. J. Langhama iz Kanade. Prispevek **Služba snega in plazov na Bavarskem** nam predstavlja varstvo pred plazovi v Nemčiji. Kot običajno je tudi ta nastala šele po nesreči, ki je terjala 10 smrtnih žrtev in končno zbudila državno upravo. Danes je to dobro urejena služba s 14 lavinskimi postajami in 36 občinskimi komisijami za varstvo pred plazovi, ki skrbe za varnost ljudi in imetja. Pri bavarski vladi deluje Center za preventivo, ki med drugim izdaja lavinski bilten (prejema ga 58 upravičencev) in vodi kataster plazov (trenutno obsega 1100 plazov, med temi 230 nevarnih). V rubriki **Beležke so Napotki za načrtovalce zimskih tur** po smernicah Wernerja Munterja. Tem sledi recenzija priročnika **Nova mednarodna klasifikacija snega**. Zgodba **Po treh dneh rešeni iz plazu** pripoveduje o treh ameriških smučarjih, ki jih je zasul plaz, nakar so si z žepnim nožičkom sami izkopal 10 metrov dolg tunel v prostost. Beležka **Nov sistem za obveščanje o snežni odeji** poroča o delu in prizadevanjih Centra v Arabbi. Ustvarili so razmere za posredovanje lavinskega biltena lastnikom osebnih računalnikov. V ta namen zadoščajo telefonska linija, TV-sprejemnik, PC in ustreznimi vmesniki. Sledijo še oris **Meteo-France med olimpijskimi igrami**, **Tragična zima v Turčiji 91/92**, **Novi zbornik o vremenu in snegu**, **Tečaj o plazovih za financarje**, **Varna smučišča**, **Zemljevidi plazov** v Lombardiji in Alto Adige ter obvestilo **Dve novi karti možnih plazov**.

Pregled številke 16: V članku **Plaz v Bergemolettu** beremo o plazu, ki je 19. 3. 1755 ob 9. uri zgrmel na vas Bergemoletto, zasul vse hiše in ubil 22 prebivalcev. Neverjetno zveni podatek, da so 25. aprila po 37 dneh zasutja rešili iz plazu še tri preživele. Opis **Carinska reševalna služba** nas seznanja z nalogami te službe, ki skrbi za varnost svojih pripadnikov v goratih obmejnih predelih in po potrebi pomaga tudi drugim. Služba je sodobna, uporablja helikopterje in lavinske pse in tesno sodeluje z drugimi reševalnimi službami. **Vidiki preživetja v plazu** je naslov članka, ki predstavlja štiri faze zasutja v plazu (glej *Življenje in Tehnika*, 1993/1, str. 47). Zapis **Njihov poklic je sneg** je prirejen po prispevku v 57. številki *Neige et Avalanches* (glej zgoraj). Referat **Ukrepi proti plazovom v Italiji** nas seznanja z dejavnostjo varstva pred plazovi v Italiji. Lavinskih postaj imajo 185 (civilne in vojaške). Velik pomen dajejo preventivi, predvsem kartografskim prikazom verjetnih plazov, ki pa niso uporabni za prostorsko načrtovanje. V

tem smislu še iščejo kako in kaj; pomankljivi so tudi ustrezni predpisi in zakoni. Del varstva je raziskovalno delo. O glasilu razmišlja ob bližnji desetletnici izhajanja prispevek **Neve e Valanghe**. Ni dvoma, da je oblikovno najlepše urejena pa tudi sicer med najuglednejšimi svoje vrste na svetu in da uspešno opravlja svoje poslanstvo. Članek **Katastrofalni plazovi v Turčiji** nas seznanja s katastrofalnimi plazovi v zimi 1991/1992, zaradi katerih je umrlo najmanj 281 ljudi, nastala škoda pa je velika. Slede beležke z vrsto zanimivih krajših sestavkov. **Orjaški srež** s kristali, premera 21 cm, so februarja 1989 našli v Val Venegia. Poročilo **Nesreči v plazu na Bavarskem** opisuje dvoje nesreč, ki sta terjali dvoje življenj in zahtevno, nevarno iskanje pogrešanih. **Je lavinska vrstica še uporabna?** bi rad vedel pisec, ki opisuje novo, 8-milimetrsko lavinsko vrstico »q-RRC«, izdelek firme Edelrid, in meni, da je v času lavinskih žoln lahko samo še izhod v sili. V Švici in Franciji sta na voljo opomnika **Vodnik za ocenjevanje nevarnosti plazov in Nevarnost plazov**. V prikazu **Dinamika lavinske žolne Ortovox** zveemo o sprotih izboljšavah lavinske žolne nemške firme Ortovox. Zapis **Inženir Morandi – novi predsednik AINEVA** je pravzaprav reportaža o generalni skupščini združenja AINEVA. Izvolili so novega predsednika, določili 11 smernic za nadaljnje delo, dopolnili statut in pravilnik. Beležka **Turno smučanje in telemark** poroča o sestanku v Vigo di Fassa, namenjenem turnemu, ekstremnemu in alpinističnemu smučanju in telemarku, sestavek **Snežna odeja na območju Arabbe** pa o snežnih razmerah v okolici Arabbe v preteklih desetletjih. Slede poročilo o **Zimskem tečaju pripravnikov za gorske vodnike**, beležka o **80-letnici slovenske GRS**, razmišljanja o **reviji Snowboard in varnost zunaj organiziranih smučišč** ter mednarodni anketi **Smučišča in varnost**. Končno izvemo še novico o **Mednarodnem sestanku o reševanju v evropskih gorah**, ki ga je v Aosti organizirala Svetovna zdravstvena organizacija v sodelovanju z nekaterimi italijanskimi in tujimi organizacijami, da bi utemeljila svoj predlog za ustanovitev evropskega mednarodnega komiteja.

Sneg in plazovi – knjige

Novi priročnik o plazovih

Neue Lawinenkunde ein Leitfadens für die Praxis; 200 strani, format 15x21 cm. Avtor Werner Munter, izdal Schweizer Alpen-Club, Verlag des SAC, Bern; cena 40 CHF.

Vsebina je razvidna iz poglavij: Plazovi nekdanj in danes; Trinajst usodnih zmot; Minimalne možnosti preživetja v plazu; Od snežnih katastrof do plazov, v katerih umirajo smučarji; Razvrstitev plazov;

Nastanek in preobrazba plazov; Vreme in sneg; Kako je z obremenitvijo snežne odeje; Trganje plazov sprjetega snega; Ocena nevarnosti plazov; Previdnostni ukrepi na terenu; Najpogostejše napake; Iskanje zasutega v plaz; Odločanje v tveganih razmerah – meje spoznanja; Pravni vidiki nesreče v plaz – zasnova pravnškega snegoslovja. Priloge: Opis manj znanih pojmov; Pojasnila za razumevanje švicarskega lavinskega biltena in napotki za uporabo le-tega pri načrtovanju ture. Literatura. Kazalo.

Priročnik je namenjen neposrednemu varstvu ljudi in je plod velikih izkušenj. Temu se ne gre čuditi. Priročnik je že drugo tovrstno delo avtorja, ki je gorski vodnik in se je z varnostjo pred plazovi že dolga leta poklicno ukvarjal v švicarski vojski. Spričo tega ima veliko izkušenj pri delu s skupinami. V knjigi ne trati časa z vprašanji, ki so že znana in jasna. Izvrsten priročnik za praktika.

Knjiga o plazovih

The avalanche book

Napisala Betsy R. Armstrong in Knox Williams s sodelovanjem Richarda L. Armstronga. Cena 16,95 USD, 240 strani, format 15x23 cm. Izdala založba Fulcrum Publishing, 350 Indiana Street, Suite 350 Golden, Colorado 80401-5093, USA.

Iz vsebine: Predgovor k 2. izdaji; Zakaj razpravljamo o plazovih; Plazovi nekoč; Snežna odeja v gorah (fizikalni in mehanski vzroki nastanka plazov); Pogoji za splazitev snežne odeje (zemljišče in vreme); Pravilno zadržanje na terenu (odločanje in tveganje); Ko nas zasuje plaz (zasuti, preživeli, reševanje); Kako obvladati plazove (pasivna in aktivna zaščita pred plazovi); Plazovi in pravo; Raziskave o plazovih; Pregled literature; Obveščanje javnosti in vzgoja; Oprema za zaščito pred plazovi – kdo jo izdeluje, kje jo lahko kupimo.

Zelo dobro in poučno delo. Odsev ameriških izkušenj, namenjeno predvsem praktikom.

Glaciološki slovar

Elsevier's Dictionary of Glaciology

Štirijezični slovar. Napisala V. M. Kotljakov in N. A. Smoljarova; 1051 gesel. Format 16x24 cm, cena 106 USD. Založba: Elsevier: Amsterdam-Oxford-New York-Tokyo 1990.

Iz vsebine: Uvod; Navodilo za uporabo; Prikaz razvoja glaciološke znanosti in izrazoslovja. Štirijezični slovar z angleškim vodilnim jezikom in definicijami v angleščini in ruščini; Ruski, francoski in nemški abecedni seznam besed s kazalom za hitro iskanje v glavnem slovarju.

Mednarodna razvrstitev snega v sezonski snežni odeji

The International Classification for Seasonal Snow on the Ground.

Format A 4, 27 strani. Izdala: International Commission on Snow and Ice of the International Association of Scientific Hydrology (IAHS) in International Glaciological Society. Naroči se pri World Data Center, University Colorado, Boulder Colorado, USA.

Vsebina: Predgovor; Zahvala; Člani skupine za razvrstitev snega; Uvod; I. Lastnosti snega (gostota, oblika zrn, velikost zrn, vodna vsebina snega, nečistoče v snegu, trdnost snega, trdota snega, temperatura snega, debelina plasti snežne odeje); II. Dodatne meritve snega v snežni odeji (hrapavost in obremenljivost površine, vodni ekvivalent snežne odeje, vidiki); Priloge (seznam simbolov; definicije; seznam izrazov v angleškem, nemškem, francoskem, švedskem in ruskem jeziku; obrazec za profil snežne odeje z vzorčno risbo profila; fotografije različnih kristalov in zrn); Razpredelnice (1. Osnovne fizikalne lastnosti snega v snežni odeji; 2. Zloženska – razvrstitev po obliki zrn; 3. Velikost zrn; 4. Vodna vsebina snega; 5. Trdota snega v snežni odeji; 6. Meritve v snežni odeji; 7. Hrapavost površine snežne odeje).

Prvo »Razvrstitev« je izdala Mednarodna komisija za sneg in led leta 1954. Ves svet jo je uporabljal kot standardno delo, hkrati so ugotavljali njene pomanjkljivosti. Leta 1985 so ustanovili odbor, ki naj bi dopolnil prvotno razvrstitev in jo uskladil z najnovejšimi izsledki, da bi jo lahko uporabljali znanstveniki pa tudi laiki, gorniki in smučarji. Rezultat dela je nova razvrstitev, katere rabo lahko vsakdo priredi svojim potrebam.

Razvrstitev je temeljni pripomoček za opazovanje snega, vodilo, ki omogoča skladno opisovanje pojavov in enotnost pri poročanju o snežni odeji neglede na to, kdo in kje jo opazuje. V primerjavi s prejšnjo razvrstitvijo je dosti novega. Priloga »razvrstitev po obliki zrn« bo še kako koristna pri opredeljevanju manj znanih delcev in kristalov, kar nam je doslej pogosto delalo težave. Zdaj imamo za vsak delec osnovno razvrstitev, simbol, podrazvrstitev s pripadajočo oznako, popis oblike, okolje, v katerem delec nastaja, razvrstitev po vzroku nastanka, opis fizikalnega procesa, odvisnost od najpomembnejših dejavnikov, ki vplivajo na nastanek, in vpliv dotične vrste zrn (kristalov) na trdnost snežne odeje.

Publikacijo bi morali uporabljati ustanove, podjetja in posamezniki, ki imajo opravka s snegom in snežno odejo.

Ledeniki

Glaciers, of Noth America

Priročnik je napisala Sue A. Ferguson, 176 strani, format 15x23 cm, cena 14,5 USD. Založba Fulcrum Publishing (glej The Avalanche Book).

Če izvzamemo Triglavski ledenik, v Sloveniji ni ledenikov, kar pa ne pomeni, da o njih ni treba nič vedeti. Priročnik, ki ga omenjam, je pisan na kožo laikom in marsikaj pove tudi o snegu in plazovih, tokrat razloženo z malce drugačnega zornega kota. Spričo navedenega je knjiga primerna za alpiniste, andiniste in himalajce, seveda pa tudi za ukaželjne meteorologe in geografe.

Glosar z definicijami za 158 izrazov v prilogi veliko pripomore k utrjevanju in razumevanju vsebine.

Ilustrirani glosar o snegu in ledu

Illustrated Glossary of Snow and Ice

Scott Polar Research Institute, posebna izdaja št. 4. Cambridge, Great Britain; 1973. Avtorji: Terence Armstrong, Brian Roberts, Charles Swithinbank; cena 4,0£; 60 strani, format 15x24 cm.

Vsebina: Uvod; Zahvala; Okvirni pregled izrazov; Definicije; Ilustracije; Abecedni seznam izrazov v danskem, finskem, francoskem, nemškem, islandskem, norveškem, ruskem in španskem jeziku. Izhodiščni jezik in definicije so angleški. V uvodu zvemo, kako zahtevno je bilo urejanje besedišča in pojmov, ki zadevajo sneg in led. Povod za nastanek glosarja je bila potreba po jasnem sporazumevanju o stanju v predelih z večnim ledom in snegom za vojaško in civilno plovbo na morju in v zraku. Poleg dobrih definicij so posebna vrednota glosarja fotografije (74), brez katerih nekateri pojmi sploh ne bi bili razumljivi; pri marsikaterem izrazu se spet spomnimo znane resnice, da ena slika pove več kot tisoč besed.

Sneg in plazovi v švicarskih Alpah, zima 1990/91

Schnee und Lawinen in den Schweizer Alpen, Winter 1990/91.

Poročilo Eidgenoesischer Institut für Schnee- und Lawinenforschung (EISLF) – Inštituta za raziskave snega in plazov, Davos, Weissfluhjoch, št. 55/1992, format A 4, 199 strani.

Vsebina: Uvod; Vreme in klima; Sneg in plazovi v predelu Davosa; Snežne razmere in plazovi v švicarskem alpskem svetu; Nesreče v plazovih in škoda v švicarskih Alpah; Študija: Rezultati dolgoletnih meritev višine snežne odeje na jasnih subalpskega gozda; Pregled drugih raziskav v EISLF.